

Olsztyn, dnia 09 września 2019 r.

PS-VI.431.1.54.2019.SM

*Pani
Małgorzata Lewandowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Szczytnie*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.715.2019 z dnia 19 lipca 2019 roku /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Stella Maścianica – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym oraz
2. Lilla Kondrusik – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczytnie, pod adresem: ul. Polska 49, 12-100 Szczytno. Czynności kontrolne rozpoczęto 22 sierpnia 2019 roku i zakończono 23 sierpnia 2019 roku. Przedmiotem kontroli były formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2019, poz. 1111) – zwanej dalej ustawą,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. z 2011 r., poz. 1608).

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. GOPS/jednostka/jednostka kontrolowana/Ośrodek – co oznacza: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie,
2. Kierownik GOPS/Kierownik/Kierownik Ośrodka – co oznacza: Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie, panią Małgorzatę Lewandowską,
3. asystent – co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w Ośrodku,
4. plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
5. Gmina – co oznacza: Gminę Szczytno.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia jej zakończenia, a fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez jednostkę. Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Małgorzaty Lewandowskiej – Kierownika GOPS w Szczytnie. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w jednostce dokumentacji merytorycznej oraz akt osobowych asystenta rodziny, w zakresie dokumentacji potwierdzającej jego kwalifikacje, a także informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez Kierownika i asystenta rodziny.

Działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej jednostki.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie, jako jednostka organizacyjna Gminy, w okresie objętym kontrolą działał na podstawie:

- *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie*, przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/236/2017 Rady Gminy Szczytno z dnia 31 marca 2017 roku w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Szczytnie /**akta kontroli str. 2-6/**,
- *Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie*, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 11/2010 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie z dnia 8 lutego 2010 roku, zmienionego Zarządzeniami Kierownika Ośrodka: Nr 16/2010 z dnia 12 sierpnia 2010 roku i Nr 3/2016 z dnia 16 marca 2016 roku oraz *Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie*, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 5/2018 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie z dnia 12 kwietnia 2018 roku /**akta kontroli str. 7-64/**.

Zgodnie z § 6 ust 2 pkt 6 ww. Statutu jednostka kontrolowana realizuje zadania własne Gminy w zakresie wspierania rodziny wynikające z ustawy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy kontrolujący stwierdzili, że w *Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie*, wprowadzonym Zarządzeniem Nr 5/2018 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie z dnia 12 kwietnia 2018 roku, wśród zadań realizowanych przez Ośrodek nie wymieniono zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej a także, że w katalogu zadań realizowanych przez asystenta rodziny, nie uwzględniono wszystkich jego zadań wynikających z ustawy. W związku z powyższym Kierownik Ośrodka w czasie trwania czynności kontrolnych, Zarządzeniem Nr 5/2019 z dnia 22 sierpnia 2019 roku, wprowadził zmiany do ww. Regulaminu, uwzględniające uwagi zespołu inspektorów /**akta kontroli str. 65/**.

2. Trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny

Zespół inspektorów ustalił, że zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, kontrolowana jednostka opracowała:

- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018, przyjęty Uchwałą Nr XXIX/208/2016 Rady Gminy Szczytno z dnia 16 listopada 2016 roku /**akta kontroli str. 66-78/**,
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, przyjęty Uchwałą Nr III/19/2018 Rady Gminy Szczytno z dnia 28 grudnia 2018 roku /**akta kontroli str. 79-91/**.

W Programie na lata 2016-2018 za cel główny obrano „*budowanie zintegrowanego systemu działań wspierających poprawę funkcjonowania rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej, by zapewnić dzieciom bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój*” oraz przyjęto do realizacji następujące cele szczegółowe:

- zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących,
- zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

W Programie na lata 2019-2021 cel główny określono jako: „*budowanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w szczególności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej*” oraz założono następujące cele szczegółowe:

- kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w pełnieniu swych ról,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny.

Ponadto w obu ww. Programach dokonano diagnozy środowiska lokalnego, wskazano zasoby instytucjonalne Gminy oraz zadania do realizacji, wraz z wyznaczeniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także określono: adresatów, oczekiwane efekty, źródła finansowania oraz sposób monitorowania i ewaluacji.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny, w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy.

Z analizy dokumentacji kadrowej dokonanej przez kontrolujących wynika, że osoba zatrudniona w Ośrodku jako asystent, posiadała kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku, zgodnie z wymogami określonymi w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Akta osobowe zawierały ponadto oświadczenia asystenta potwierdzające, że spełniania on także wymogi określone w art. 12 ust. 1 pkt 2 – 4 tj.:

- nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest i nie była mu zawieszona,
- nie ciąży na nim obowiązek alimentacyjny wynikający z tytułu egzekucyjnego,
- nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W toku kontroli ustalono, że asystent, zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, podnosił swoje kwalifikacje poprzez samokształcenie oraz udział w następujących szkoleniach:

- „Problematyka zachowań autodestrukcyjnych, w tym suicydalnych wśród dzieci i młodzieży”,
- „Szkolenie z zakresu psychologicznych aspektów pracy z osobami doświadczającymi przemocy”,
- „Mediacja konfliktów”,
- „Akademia zarządzania” realizowana w ramach projektu „Dla rodziny” – doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej”,
- „Szkolenie przygotowujące do kontroli realizowanych przez urzędy wojewódzkie. Asystent rodziny – prawa, obowiązki, dokumentacja. Kierownik asystenta rodziny – czego wymagać, co dawać, jak dokumentować”

Ponadto uczestniczył w zajęciach edukacyjnych nt. racjonalnego odżywiania, suplementacji diety, profilaktyki chorób odkleszczowych, organizowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Szczytnie oraz spotkaniu w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szczytnie, dotyczącym zasad współpracy w obszarze udzielania pomocy rodzinom, w których wychowują się dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Ustalono jednocześnie, że na ww. szkolenia asystent kierowany był przez Kierownika, w związku z czym uznać należy, że Ośrodek realizował zadanie określone w art. 176 pkt 2 i 4b ustawy, tj. tworzył możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz ich finansowania /**akta kontroli str. 97-98/**.

Na podstawie informacji przekazanych przez Kierownika oraz analizy zakresu czynności asystenta ustalono, że jego praca, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy. Ponadto stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą asystent pracował łącznie z 22 rodzinami, natomiast w czasie, gdy realizowano czynności kontrolne z 12. Spośród ww. rodzin: 3 zostały zobowiązane do współpracy z asystentem przez sąd, natomiast żadna z rodzin nie została objęta wsparciem asystenta na mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. 2019, poz. 473). Ponadto asystent prowadził pracę z 5 rodzinami, z których dzieci przebywały w różnych formach pieczy zastępczej. Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz uzyskanych informacji stwierdzono, że asystent nie pracował w tym samym czasie z większą liczbą rodzin niż 15, zatem stosownie do zapisu art. 15 ust. 4 ustawy /**akta kontroli str. 99-101/**.

Szczegółowej analizie poddano teczki 7 rodzin z całego okresu objętego kontrolą, w tym teczki 5 rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę.

Z informacji przekazanych przez Kierownika oraz przeprowadzonej analizy dokumentacji wynika, że sygnały o tym, iż rodzina przeżywa kryzys i wymaga wsparcia pochodziły w przeważającej mierze od pracowników socjalnych, zatrudnionych w Ośrodku, jak również od pracowników placówek oświatowych.

Zespół inspektorów ustalił, że w każdej rodzinie, z chwilą powzięcia informacji o pojawieniu się trudności w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny Ośrodka przeprowadzał wywiad środowiskowy, o którym mowa w art. 11 ustawy. Analizy sytuacji rodziny, o której mowa w art. 11 ust. 2 i 3 ustawy, dokonywał na osobnym druku, który dołączał do wywiadu środowiskowego. Jeżeli z analizy wynikało, że rodzina wymaga wsparcia asystenta, pracownik socjalny w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego formułował wniosek do Kierownika o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta **/akta kontroli str. 102-127/**. We wszystkich poddanych analizie teczkach znajdowała się pisemna zgoda rodziny na podjęcie współpracy z asystentem.

Ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzono, w formie wewnętrznych zarządzeń, odrębnych regulacji, dotyczących pracy asystenta, w tym rodzaju i sposobu prowadzenia przez niego dokumentacji. Stwierdzono, że asystent prowadził następujący rodzaj dokumentów:

- *rozeznanie problemów i potrzeb rodziny* – w skład którego wchodziły:
 - *zgoda na podjęcie współpracy rodziny z asystentem,*
 - *karta informacyjna dotycząca rodziny,*
 - *analiza wstępna sytuacji rodziny,*
 - *analiza wyposażenia mieszkania rodziny,*
 - *analiza sytuacji zdrowotnej członków rodziny,*
 - *analiza sytuacji wychowawczej dziecka,*
- *plan pracy z rodziną,*
- *ocena okresowa pracy asystenta rodziny z rodziną,*
- *ocena końcowa pracy asystenta rodziny z rodziną,*
- *karta monitorowania rodziny,*
- *plan wizyt – harmonogram pracy z rodziną,*
- *dziennik wizyt w środowisku rodzinnym,*
- *notatki służbowe.*

Dokument *rozeznanie problemów i potrzeb rodziny* sporządzany był przez asystenta bezpośrednio po rozpoczęciu pracy z rodziną **/akta kontroli str. 128-137/**.

Zespół inspektorów stwierdził, że asystent sporządzał plan pracy w przypadku każdej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy plan pracy z rodziną powinien obejmować zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawierać terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. Z badanej dokumentacji wynika, że w planach asystent określał ww. działania jak i terminy ich realizacji, nie uwzględnił w nich natomiast przewidywanych efektów zaplanowanych działań. Nadmienić należy, że asystent określał w planach dodatkowo cel główny i cele szczegółowe prowadzonej pracy oraz wskazywał efekty założonych celów – nie stanowiło to jednak wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 15 ust. 3 ustawy **/akta kontroli str. 138-153/**.

Zamieszczenie w planie przewidywanych efektów działań pozwala monitorować skuteczność przyjętych do realizacji działań, jak również umożliwia ewentualną ich korektę. Niewskazanie tego elementu w planie skutkować może brakiem odpowiedniego monitorowania przebiegu realizacji planu oraz sprawić, że plan nie będzie podlegał ewaluacji, co jest niezbędne do uzyskania możliwie najlepszych rezultatów pracy. Przyczyną stwierdzonej

nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Wszystkie poddane analizie plany podpisane były przez asystenta, rodzinę oraz pracownika socjalnego, co stanowi potwierdzenie, że tworzone były one w myśl art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, zgodnie z którym plany winny być opracowywane i realizowane we współpracy z rodziną oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Kontrolujący stwierdzili natomiast, że w przypadku 3 rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej brak było potwierdzenia, że plan opracowany został we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowany z planami pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, do czego zobowiązuje art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy. Kierownik Ośrodka, odnosząc się do tej kwestii wyjaśnił, że asystent rodziny w trakcie opracowywania planu pracy z rodziną, z której dziecko przebywa w pieczy zastępczej, a także podczas trwania pracy z tą rodziną, był w stałym kontakcie telefonicznym i osobistym z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator i asystent wymieniali informacje na temat podejmowanych wobec rodziny działań. Ponadto asystent rodziny zapraszany był na posiedzenia zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, podczas których omawiano sytuację dziecka oraz jego rodziców biologicznych, jednakże w przypadku ww. rodzin nie uczestniczył dotychczas w posiedzeniu zespołów. Jak wynika z analizy dokumentacji i wyjaśnienia Kierownika, asystent nie dokumentował w żaden sposób czynności podejmowanych w wyżej opisanym zakresie /**akta kontroli str. 150-151/**.

Konsultacja planu, w przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, ma na względzie zapewnienie spójnego systemu wsparcia i oddziaływań różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka. Brak koordynacji tych działań spowodować może, że podmioty te będą realizowały w tej samej rodzinie sprzeczne i wzajemnie wykluczające się działania, co nie pozwoli na osiągnięcie oczekiwanych rezultatów w zakresie poprawy jej sytuacji. Brak udokumentowania tej czynności może budzić wątpliwość, czy rzeczywiście została ona dokonana. Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja przepisów.

Inspektorzy ustalili także, że plany pracy z rodziną sporządzane były na różne okresy czasu, adekwatnie do sytuacji występującej w rodzinie i w miarę występujących potrzeb aktualizowane /**akta kontroli str. 147-149/**.

Asystent, zgodnie z art. 15 ust 1 pkt 15 ustawy, dokonywał okresowej oceny sytuacji każdej rodziny, w dokumencie pn. *ocena okresowa pracy asystenta rodziny z rodziną*, w terminach określonych w ustawie tj. nie rzadziej niż co pół roku. Oceny te, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy przekazywane były Kierownikowi Ośrodka, co potwierdzone było podpisem Kierownika na ww. dokumencie /**akta kontroli str. 152-158/**.

Zespół inspektorów stwierdził, że asystent kończąc pracę z rodziną sporządzał *ocenę końcową pracy asystenta rodziny z rodziną* oraz jednocześnie *ocenę okresową pracy asystenta rodziny z rodziną*, które przekazywał Kierownikowi /**akta kontroli str. 159-161/**. Na tej podstawie Kierownik podejmował decyzję o zakończeniu pracy asystenta w rodzinie. Kontrolujący poddali analizie dokumentację 5 rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w okresie poddanym kontroli, w tym: 2 z powodu osiągnięcia celów pracy, 2 z powodu braku efektów współpracy, 1 z powodu zmiany miejsca jej zamieszkania. W przypadku rodziny, która zmieniła miejsce zamieszkania Ośrodek powiadomił gminę, na

teren której się przeprowadziła, o potrzebie objęcia jej wsparciem asystenta. W przypadku pozostałych rodzin asystent monitorował ich funkcjonowanie po zakończeniu pracy, dokumentując podejmowane w tym zakresie czynności w *karcie monitorowania rodziny*. Monitoring prowadzony przez asystenta trwał zasadniczo przez okres trzech miesięcy.

Przebieg swojej pracy oraz działania podejmowane w rodzinie asystent odnotowywał w dokumentach pn. *plan wizyt – harmonogram pracy z rodziną* oraz *dzienniku wizyt w środowisku rodzinnym*, a także *notatkach służbowych /akta kontroli str. 162-169/*. Na podstawie ich analizy oraz rozmów z asystentem rodziny kontrolujący stwierdzili, że udzielał on rodzinom wsparcia adekwatnie do rozpoznanych potrzeb i zgodnie z zadaniami określonymi w art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności koncentrując się na:

- udzielaniu rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- udzielaniu rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, polegających min. na wskazywaniu sposobów rozwiązywania bieżących trudności wychowawczych, poszerzaniu wiedzy rodziców na temat potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i emocjonalnych dzieci,
- wskazywaniu konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym prowadzących do poprawy warunków bytowych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty, towarzyszeniu rodzinom w trakcie wizyt,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielaniu wsparcia dzieciom – pomocy w odrabianiu lekcji, poszukiwaniu i rozwoju pasji i zainteresowań, wskazywaniu konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego.

W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny współpracował z zespołem interdyscyplinarnym, o którym mowa w art. 9 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także współpracował z innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny min. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Szczytnie, kuratorami, sądem, Policją.

5. Formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

W Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, działającym w siedzibie Ośrodka, członkowie rodzin

przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze mogli skorzystać z poradnictwa udzielanego przez pracownika socjalnego, terapeutę uzależnień, członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz psychologa. Punkt działał raz w tygodniu, w godzinach 15.30 – 17.30. Udzielane było w nim poradnictwo z zakresu uzależnień, problemów opiekuńczo-wychowawczych, konfliktów i przemocy w rodzinie, problemów małżeńskich. Działalność Punktu finansowana była ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych /**akta kontroli str. 92-93/**.

Terapia i mediacje

Z informacji przekazanych przez Kierownika wynika, że Ośrodek nie zapewniał we własnym zakresie terapii i mediacji. W przypadkach, gdy rodzina wymagała tego rodzaju wsparcia, pracownicy Ośrodka informowali ją o możliwości skorzystania z pomocy w instytucjach takich jak: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczytnie, Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Szczytnie, Centrum Psychiatrii Anima w Szczytnie – w zakresie terapii oraz Sąd Rejonowy w Szczytnie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, „Siła Pojednania” Mediacje w Szczytnie – w zakresie mediacji /**akta kontroli str. 93/**.

Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Z informacji udzielonej przez Kierownika wynika, że w okresie objętym kontrolą GOPS nie realizował usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, gdyż nie było zapotrzebowania na taką formę wsparcia /**akta kontroli str. 93/**.

Pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego

Z udzielonej przez Kierownika informacji wynika, że bezpłatna pomoc prawna udzielana była osobom borykającym się z uzależnieniem oraz dotkniętym przemocą w rodzinie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych. Udzielano w nim porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, karnego, cywilnego, a także udzielano pomocy w sporządzaniu pism procesowych.

Ponadto mieszkańcy Gminy mogli korzystać z nieodpłatnego poradnictwa prawnego również w Starostwie Powiatowym w Szczytnie oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, o czym rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze są informowane przez pracowników Ośrodka /**akta kontroli str. 93/**.

Organizowanie spotkań dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”

Z wyjaśnień udzielonych przez Kierownika wynika, że w okresie podlegającym kontroli Ośrodek nie prowadził „grup wsparcia” i „grup samopomocowych”. Psycholog działający w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych podejmował próby utworzenia takich grup, jednakże nie powiodły się one z powodu braku chętnych osób. Rodziny znajdujące się w kryzysie miały możliwość uczestniczenia w innych formach spotkań, służących wymianie doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, min. poprzez uczestnictwo: w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy realizowanych

przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej, działający w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szczytnie, warsztatach grupowych „Szkoła dla rodziców” prowadzonych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Szczytnie, spotkaniach grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych organizowanych w Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Szczytnie /akta kontroli str. 94-95/.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

W toku kontroli ustalono, że na terenie Gminy nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z wyjaśnień udzielonych przez Kierownika wynika, że na terenie Gminy funkcjonowały inne placówki zapewniające dzieciom i młodzieży opiekę, rozwój zainteresowań i różne formy spędzania czasu wolnego. Dzieci i młodzież mogły uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez placówki oświatowe, biblioteki gminne oraz 25 świetlic wiejskich a także brać udział w zajęciach organizowanych na obiektach sportowych. W szkołach na terenie Gminy realizowano szereg programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci (w formie warsztatów, spektakli, zajęć, pogadanek, rozmów indywidualnych i grupowych) przez zatrudnionych psychologów i pedagogów. W świetlicach szkolnych zapewniano dzieciom pomoc w nauce i odrabianiu lekcji oraz różne formy spędzania czasu wolnego. W bibliotekach gminnych prowadzono szereg zajęć plastycznych, literackich, kulturalnych, czy edukacyjnych. Stowarzyszenia działające na terenie Gminy organizowały zajęcia sportowe, edukacyjne, pikniki i spotkania rodzinne oraz zajęcia i warsztaty artystyczne w świetlicach wiejskich.

Dzieci i młodzież z terenu Gminy, w tym dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, uczestniczyły w koloniach letnich nad morzem, na których realizowano program profilaktyczny przez psychologa, organizowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczytnie oraz Kuratorium Oświaty w Olsztynie /akta kontroli str. 95-96/.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających

Z przedłożonej kontrolującym informacji wynika, że żadna z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie była objęta pomocą rodziny wspierającej, gdyż nie wystąpiła potrzeba objęcia rodzin taką formą wsparcia. Jednocześnie na tablicy informacyjnej w siedzibie Ośrodka zamieszczono informację o możliwości wspierania rodzin przeżywających trudności w opiece nad dziećmi, nie zgłosiła się jednakże żadna osoba wyrażająca chęć podjęcia się takiej funkcji /akta kontroli str. 96/.

8. Uwagi i wnioski

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wnioskować można, że rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Ośrodek zapewniał dostęp do różnych form pomocy. Niemniej, z uwagi na to, że praca z rodziną

borykającą się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wymaga szeregu zaplanowanych działań i różnorodnych form pomocy, rekomenduje się dalszy rozwój systemu wsparcia rodziny i podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępności rodzin do wskazanych w ustawie form wsparcia.

Stwierdzono także, że asystent udzielał rodzinom pomocy adekwatnie do rozpoznanych potrzeb oraz stosował różnorodne metody pracy z rodziną, w celu uzyskania jak najlepszych efektów pracy służącej poprawie jej sytuacji.

9. Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Opracowując plan pracy z rodziną uwzględniać w nim wszystkie elementy wskazane w art. 15 ust. 3 ustawy. **Termin realizacji – na bieżąco.**
2. W przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną opracowywać i realizować we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i koordynować go z planem pomocy dziecku, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz dokumentować ten fakt. **Termin realizacji – na bieżąco.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1111 ze zm.).

GLÓWNY SPECJALISTA


Lilla Kondrusik

GLÓWNY SPECJALISTA


Stella Myścianica

KIEROWNIK ODDZIAŁU


Katarzyna Brewka

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej